

Prahou neřesti

Nějaký čas už existuje edice Zmizelá Praha a nyní v ní Paseka vydala knihu o prostitutkách a bordelech o 248 stranách. Úvodní studii *Co zmizelo z noční Prahy* napsal Radim Kopáč. Reprodukce a komentáři tento potenciální bestseller doplnil Josef Schwarz. *Obrázky z erotického života Pražanů*, jak zní podtitul knihy *Nevěstince a nevěstky*, jsou koncipovány coby průvodce a nějakých 250 fotografií (tříděných podle čtvrtí) tu doplňují dobové kresby od často znamenitých výtvarníků.

Takzvané Venušino umění zažilo v Čechách éru zlata mezi 13. a 16. stoletím, zatímco do té doby byly „kočindy“ pronásledovány křesťany a později je zaskočila syfilida. Vůbec nejsvobodněji se pražským prostitutkám tedy žilo již ve 14. století, kdy se hojně vyskytovaly v ulici U Starého hřbitova, tenkrát ovšem Hampejské. Ve středověku se pak centrála rejdu odsunula do Bartolomějské, která se sídlem mravnostního stala teprve později. Prvé takříkajíc kontrolované domy veřejné zavedl již císař Josef II., ale nejstarší řemeslo se i dál dělilo na potulné, šenkovní a bordelní. Rok 1815 prvně představil tzv. koncesovanou nevěstku pro vojsko a jak plynul čas, zůstává nám víc a víc dokladů. V ulici Prvního pluku je už roku 1854 doložena kavárna Johanna Jakesche, jenž si vydržoval amazonky veselosti, a v rocích padesátých počalo se po francouzském způsobu s evidencí i zdravotními prohlídkami. Jakýkoli hampejz maskovaný od té doby pak za putyku mohl přijít o dvě stě zlatých a 1871 zákon umožnit „vábenky“ kalupem/s ostudou posílat, odkud přišly, často i do malých vsí. Pokus zarazit poběhlictví naprosto ale ani Rakousko nemohlo zvládnout, jako to nezvládne nikdy žádný stát, a vydrželo ono zaražení sotva dva roky (1873–75). Přerýv to přesto byl, což o to, a směly pak už fungovat jen evidované nevěstince a evidovaná šlapadla alias cajdrnožky neboli bludičky. Roku 1896 definitivně zapovězeno slučovatí pohostinství a „pichhaus“, počínaje minulým stoletím již „fangle“ nesměly obsluhovat v nálevnách. Jednou věcí je, pravda, vždy psaný zákon, a druhou praxe, jak tomu bylo i za americké prohibice, a obzvlášť v odvětví pichhausů jsou pasáci neustále o krok napřed. „Co zavřený krám, to brloh nevěstek,“ říkalo se svého času o Pařížské ulici, ale víc se s přelomem 19. a 20. století šlapalo v Jilské. Prvenství jí brzy sebralo okolí kostela sv. Haštala a Prašné brány, o níž psal již ctnostný Josef Kajetán Tyl (1833). Někde měli „sazí“ jen pár, kupř. taková Masáková v Jakubské jich však nabízela patnáct (1907). Roku 1911 se stalo vítaným prostorem nočňátek staveniště magistrátu na Mariánském náměstí. V ulici Na Bojišti, známé z finále Švejka, zas bujela bytová prostituce jako i na většině Žižkova. Nadbytkem podniků lehčího typu se vedle Myší díry a uličky Na Františku stala ostudnou i ulice Břetislavova.

Také jeden pozdější laureát Nobelovy ceny těmi místy bloumal koncem první světové války a ňadra jedné krásné rozáry v okně, děvuchy dívky s copem, ho natolik očarovala, že se tam pak (Seifert) vracel jako posedlý, nežli ho odradila obrovská krysa a postarší kuplířka. Místem sexu zůstávají dodnes parky, řekl mi Radim Kopáč, a zřejmě nejhorší pověst už zůstane Kaizlovým sadům, kde dělaly animírky holky ze sousední Libně.

V Husitské ulici, poblíž hlavního nádraží, zase provozoval hodinový hotel jistý Antonín Myška. Pověstnou se pak stala Kischem vylíčená (1914) noční taverna Tunel u „nejnavštěvovanějšího hodinového hotelu“ Ungelt. Harapannami se rojila jako včelín. Na seznamu žhavých ulic a uliček však nechybí ani „Foglarova“ Řásnovka, mezi proslulými podniky nezapadá ani Jedová chýše v Apolinářské, rozbořená až roku 1935, a právě u ní si údajně zošklivil sex jedenáctiletý Hašek. Tolik o brlozích, avšak dokonce U Medvídků, což je dodnes slušný podnik Na Perštýně, svého času drželi pokojíček zvaný Džungle, kam se vodily subrety rovnou ze šantánu.

„Frcínky“ se často musely krýt. Třeba U Kočků v Karlově ulici se vydávaly za švadleny a květinářky (1935). Ty nejdražší, většinou Němky a Rakušanky, jste potkali Na Příkopěch a bordely se, pravda, dělí dle úrovně. Je tomu přesně sto let, co cestovatel a spisovatel Joe Hloucha založil zábavní Alhambru (v hotelu Ambassador), ale tu jistě neoznačíme za ryzí doupě neřesti. Přesto právě tady tančila slavná narkomanka Anita Berberová (1899–1928), explicitní sexuální symbol 20. let.

Jeden z nejluxusnějších nevěstinců provozoval v Josefově někdejší detektiv Leopold Friedmann. Jeho kolega od fochu Emanuel Kaucký pohádkově zbohatl i díky luxusnímu podniku v Platnéřské. Tam začínala slavná Tonka Šibenice, vl. jm. Antonie Havlová, hrdinka klasické povídky E. E. Kische o Nanebevstoupení (1921). Hned vedle vedl levný bordýlek pan Grossmann – při asanaci vzaly za své oba dva. Ten vůbec nejluxusnější nevěstinec, salon Gogo, sídlil U Červeného páva v Kamzíkově, kam se chodilo „na lov kamzíků“, jak pamatoval i Jiří Brdečka. Tady komponoval Mahler, sem se šel po bitvě u Hradce uklidnit Bismarck (1866). Dům ještě stojí, ale prostí Prušáci měli tenkrát (doložené) orgie „pouze“ na Žofíně.

Fotografie v knize ovšem nezachycují jen místa, nýbrž i konkrétní „zebry“. Studentskou Luisu zvanou Studentskej almanach. Mandu Fík. Zlatovlasou Elsu alias Lilii ze žižkovských pecí. Tu vykoupil pozdější císař Karel. A taky Otýlii Vranskou (1911–1933), jejíž vražda spolehlivě nebude nikdy objasněna na rozdíl od mordu Anežky Bémové, jíž se dopustil čtrnáctiletý Robert Páv. Z jednoho snímku na nás důstojně zírá i slavný – a Švejkem zmiňovaný – komisař mravnostního Ladislav Drašner. A ostatní podobanky?

Obrázky Pepky Kaprál, Barbory Upejpvavé, Koktavé Bětky, Černé Máry, Psí mámy, Fanky, Vzteké kočky, Apačky Tonky Myši fórové, Tonky Šejdrem, Voňavý Káči, Fandy Prevíta či Bety Rukavice bohužel autoři nenašli. Důvod? Zdravotní knížky byly s výjimkou Budějovic a Klatov skartovány aboličním zákonem (1922).

Mimo otisků výtvarných nám knížka přináší i literární otisky prostituce – a vedle Kische čerpá, inu odkud jinud než z nedocenitelného znalce Karla Ladislava Kukly a *Konce bahna Prahy* (1927), ale taky z textů pánů Nerudy, Haška, Čapka, Ignáta Hermanna, Zikmunda Wintera a z *Barušky* (1853) Boženy Němcové. Ani novela *Na úsvitě* od Karolíny Světlé není zapomenuta, ani Macharův román ve verších *Magdalena* (1893). Můj oblíbený dekadent Arnošt Procházka, který prý návštěvy zásadně přijímal vleže, vydal jen rok po *Magdaleně Prostibolo duše*. Poláček později do pokladnice přispěl aspoň novelou *Lehká dívka a reportér* (1926). Dokonce Meyrinkův *Golem* se v erotickém směru dotýká šenků U Lojíčka a Bataliónu. „Kuplířky s prameny bílých vlasů a cvakajícími čelistmi zdravily z oken a klepaly, kývaly a vrkaly horlivostí i uspokojením, když se jim někdo chytil do pavoučí sítě,“ píše Paul Leppin v povídce *Strašidlo židovského města* – a Jiří Karásek ze Lvovic opěvuje ve *Vzpomínkách* kavárnu Jana Kaisera na Václavském náměstí. Jako nezúčastněný divák.

Zdrojem informací pro Kopáče a Schwarze stal se dokonce poetický *Ripellino* či odborná publikace *Sex a tabu v české kultuře 19. století* (1999). A Dufourový *Dějiny prostituce*. Do české literatury, konkrétně pak Včeličkova románu *Policejní hodina* pronikl i bordel bývalé uzenařky Barbory Dvořákové na rohu Pinkasovy, zatímco na Malostranském náměstí fungovala koncem 19. století noční kavárna U Leflerů, o které píše Mrštík v románu ztracených iluzí *Santa Lucia*. Student z Brna Jiří Jordán prožije tu románek s číšnicí Bertou a Praha se mu zjeví jako padlá žena. Až si pořídím Wellsův stroj času, opatrně využiji Kopáčovu a Schwarzovu práci.

O autorovi | Ivo FENCL, Autor je spisovatel a publicista.